

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет географічний
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності»

I. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість годин/кредитів 180/6	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: Бакалавр	Вибіркова
		Рік навчання – 4
		Семестр – 7
		Лекції – 36 год.
Практичні – 54 год.		
Самостійна робота – 78 год.		
ІНДЗ: немає		Консультації – 12 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість годин/кредитів 180/6	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: Бакалавр	Вибіркова
		Рік навчання – 5
		Семестр – 9
		Лекції – 14 год.
Практичні – 10 год.		
Самостійна робота – 134 год.		
Консультації – 22 год.		
Форма контролю: екзамен		
ІНДЗ: немає		
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Викладач: Безсмертнюк Тарас Петрович, кандидат географічних наук, старший викладач

Контактна інформація викладача:

Номер мобільного зв'язку: 0667009523

Електронна адреса: bezsmertniuk.taras@eenu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Потапова, 9, корпус С СЧУ імені Лесі Українки

Дні занять (посилання: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

Кафедра – туризму та готельного господарства

Факультет – географічний

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Одним із перспективних напрямків структурної перебудови економіки багатьох країн є туристична діяльність. Розвиток туризму сприяє покращенню якості життя населення, створенню додаткових робочих місць, формуванню валютних резервів держави, а також підвищенню її авторитету на міжнародній арені. Активний розвиток туризму є неможливим без належного правового забезпечення туристичної діяльності, яке в сучасних умовах потребує вдосконалення.

Вивчення та розуміння вимог і норм, що регулюють господарські відносини у туризмі, є одним із ефективних засобів формування високого професіоналізму в студентській молоді, котра нині навчається за туристичною спеціальністю та у найближчому майбутньому працюватиме на підприємствах сфери туризму.

2. Пререквізити та постреквізити.

Навчальна дисципліна «Правове регулювання туристичної діяльності» базується на знаннях, уміннях та навичках, отриманих студентами на попередніх курсах. Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких навчальних курсів як «Основи туризмознавства», «Організація туристичних подорожей», «Організація екскурсійної діяльності», «Туроперейтинг», «Організація транспортних послуг», «Право».

Основні положення навчальної дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» мають застосовуватися при вивченні дисциплін «Стандартизація, сертифікація та метрологія», «Туризмологія», «Курортологія» та інших навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета викладання навчальної дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності»:

- набуття студентами теоретичних знань щодо основних категорій та понять правового регулювання туристичної діяльності;
- оволодіння практичними навичками щодо застосування юридичних інструментів здійснення туристичної діяльності;
- набуття студентами знань про організаційно-правове забезпечення туристичної діяльності в Україні;
- формування навичок роботи з нормативно-правовими актами.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення особливостей правового забезпечення туристичної діяльності за законодавством України;
- теоретична та практична підготовка студентів з питань міжнародно-правового регулювання туристичної діяльності;
- визначення організаційно-правових вимог щодо здійснення туристичної діяльності;
- опанування питань правового регулювання безпеки туризму;
- теоретична та практична підготовка студентів з питань юридичної відповідальності за порушення законодавства про туризм.

4. Результати навчання (компетентності).

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Загальні:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК 07. Здатність працювати в міжнародному контексті;

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

Фахові:

ФК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ФК 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

ФК 21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;

ФК 22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем;

ФК 23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах;

ФК 26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу;

ФК 29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства;

ФК 30. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

Результати навчання:

РН 1. Називати та відтворювати основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;

РН 2. Визначати зміст базових понять з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

РН 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;

РН 8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;

РН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості;

РН 17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

5. Структура навчальної дисципліни.

Структура навчальної дисципліни для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Бали
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика правових засад туристичної діяльності						
Тема 1. Джерела правового регулювання туристичної діяльності	12	2	4	6	—	3
Тема 2. Конституція України та Закон України «Про туризм» як джерела правового регулювання туристичної діяльності	12	2	4	6	—	3
Тема 3. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела правового регулювання туристичної діяльності	14	2	4	6	2	3

Тема 4. Міжнародні нормативно-правові акти як джерела правового регулювання туристичної діяльності	13	3	4	6	–	3
Тема 5. Правовий статус міжнародних туристичних організацій	15	3	4	6	2	3
Тема 6. Державне регулювання туризму в Україні	15	3	4	6	2	3
Тема 7. Юридична відповідальність за порушення законодавства про туризм	12	3	3	6	–	2
Разом за змістовим модулем 1	93	18	27	42	6	20
Змістовий модуль 2. Правове регулювання організації та здійснення туристичної діяльності						
Тема 8. Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання	12	2	4	6	–	3
Тема 9. Туристичні формальності	13	2	4	5	2	3
Тема 10. Правове регулювання створення туристичних підприємств в Україні	11	2	4	5	–	3
Тема 11. Договірні відносини при здійсненні туристичної діяльності	14	3	4	5	2	3
Тема 12. Правове забезпечення безпеки в туризмі	12	3	4	5	–	3
Тема 13. Особливості правового регулювання окремих видів туризму	14	3	4	5	2	3
Тема 14. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності у сфері туризму	11	3	3	5	–	2
Разом за змістовим модулем 2	87	18	27	36	6	20
Усього годин / Балів	180	36	54	78	12	40

Структура навчальної дисципліни для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Бали
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика правових засад туристичної діяльності						
Тема 1. Джерела правового регулювання туристичної діяльності	12	2	–	10	–	–
Тема 2. Конституція України та Закони України як джерела правового регулювання туристичної діяльності	12	–	–	10	2	–
Тема 3. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела правового регулювання туристичної діяльності	14	–	2	10	2	8
Тема 4. Міжнародні нормативно-правові акти як джерела правового	14	–	2	10	2	8

регулювання туристичної діяльності						
Тема 5. Правовий статус міжнародних туристичних організацій	14	–	2	10	2	8
Тема 6. Державне регулювання туризму в Україні	14	2	–	10	2	–
Тема 7. Юридична відповідальність за порушення законодавства про туризм	8	2	–	4	2	–
Разом за змістовим модулем 1	88	6	6	64	12	24
Змістовий модуль 2. Правове регулювання організації та здійснення туристичної діяльності						
Тема 8. Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання	12	2	–	10	–	–
Тема 9. Туристичні формальності	12	2	–	10	–	–
Тема 10. Правове регулювання створення туристичних підприємств в Україні	14	–	2	10	2	8
Тема 11. Договірні відносини при здійсненні туристичної діяльності	14	–	2	10	2	8
Тема 12. Правове забезпечення безпеки в туризмі	14	2	–	10	2	–
Тема 13. Особливості правового регулювання окремих видів туризму	14	2	–	10	2	–
Тема 14. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності у сфері туризму	12	–	–	10	2	–
Разом за змістовим модулем 2	92	8	4	70	10	16
Усього годин / Балів	180	14	10	134	22	40

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Перелік питань та завдань для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика правових засад туристичної діяльності

1. Основні підходи до визначення джерел права.
2. Види джерел права.
3. Правовий звичай, правовий прецедент, нормативно-правовий договір.
4. Нормативно-правові акти туристичної діяльності.
5. Роль цивільного, господарського, екологічного, земельного, податкового, трудового, адміністративного та кримінального законодавства в регулюванні туристичної діяльності.
6. Нормативно-правові акти, що встановлюють вимоги при здійсненні туристичної діяльності спеціальними господарюючими суб'єктами у туристичній сфері.
7. Нормативно-правові акти, що встановлюють вимоги щодо організації туристичних подорожей дітей та молоді.
8. Нормативно-правові акти, що встановлюють вимоги у готельній сфері.
9. Нормативно-правові акти, що встановлюють вимоги та гарантії безпеки при здійсненні туристичної діяльності.
10. Нормативно-правові акти, що визначають правові засади державної підтримки туристичної сфери та спортивної інфраструктури.
11. Манільська декларація зі світового туризму.

12. Документ Акапулько.
  13. Хартія туризму.
  14. Кодекс туриста.
  15. Гаазька декларація з туризму.
  16. Шенгенські угоди.
  17. Правовий статус Всесвітньої ради з подорожей та туризму (World Travel & Tourism Council – WTTC), Міжнародного туристичного альянсу (International Touring Alliance – AIT), Міжнародної асоціації наукових експертів з туризму (International Association of Scientific Experts in Tourism – AIEST).
  18. Становлення системи державного регулювання розвитку туризму.
  19. Візова політика України та Європейського Союзу.
  20. Дисциплінарна відповідальність осіб, зайнятих у сфері туристичної діяльності.
  21. Матеріальна відповідальність працівників туристичних підприємств: поняття, види, порядок та підстави накладення.
  22. Поняття та підстави майнової відповідальності за порушення законодавства про туризм. Відшкодування збитків. Умови майнової відповідальності.
  23. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення законодавства про туризм.
  24. Поняття адміністративного проступку, адміністративного стягнення.
  25. Поняття злочину. Склад адміністративних проступків та злочинів у сфері туризму.
- Змістовий модуль 2. Правове регулювання організації та здійснення туристичної діяльності
1. Поняття туристичної діяльності. Організаційні форми та види туризму.
  2. Внутрішній та міжнародний туризм.
  3. Паспорт громадянина України для виїзду за кордон. Проїзний документ дитини. Дипломатичний паспорт України. Службовий паспорт України. Посвідчення особи моряка. Імміграційна картка.
  4. Віза. Типи віз.
  5. Порядок переміщення через кордон речей, тварин тощо.
  6. Порядок переміщення валюти (дорожніх чеків) і банківських металів через митний кордон України.
  7. Страхові ризики. Франшиза. Страхова сума і страхове відшкодування.
  8. Обов'язкові види страхування туристів (медичне та від нещасного випадку).
  9. Добровільні види страхування туристів.
  10. Особливості правового регулювання туризму для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю.
  11. Правові особливості здійснення спортивного, підводного, гірського, пригодницького та автомобільного туризму.
  12. Правове регулювання мисливського туризму.

IV. Політика оцінювання

При організації освітнього процесу у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: «Положення про організацію навчального процесу у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки» (посилання: <https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/780/8980928897ea7017df870105e47493f5.pdf>); «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: <https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/828/fb5916577608c0ba33a7abcab848b3ba.pdf>).

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу із застосуванням модульно-рейтингової системи оцінювання успішності студентів. Рейтинг студента із засвоєння

дисципліни визначається за 100-бальною шкалою. Він складається з рейтингу виконання форм роботи поточного контролю, для оцінювання якого призначається 40 балів, і рейтингу з виконання форм модульного контролю – 60 балів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних занять.

Поточний контроль здійснюється у формі усного опитування під час проведення практичних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.

Рівень знань на практичних заняттях оцінюється: «відмінно» – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення завдань практичного заняття є правильними, демонструє знання підручників, посібників, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій; «добре» – коли студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій; «задовільно» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність виконання завдань; «незадовільно» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача вищої освіти засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладення навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

При умові невиконання одного із зазначених умов кількість балів знижується на 1 бал. При умові невиконання і відсутності завдання оцінюється 0 балами. Студент зобов'язаний виконати всі завдання.

Модульний контроль проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), вміння вирішувати конкретні завдання, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння письмово подати певний матеріал.

Модулі проводяться викладачем у вигляді письмової роботи або тестування. Під час вибору критеріїв оцінки засвоєння студентом матеріалу дисципліни враховано виконання завдань і засвоєння матеріалу в частині лекційних і практичних занять, а також виконання передбаченої самостійної роботи.

Усі види контролю (усне опитування, письмове опитування, модульне опитування, тестове опитування) тісно пов'язані та організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу студентів і забезпечити об'єктивне оцінювання рівня їх знань.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове засвоєння матеріалу.

Політика викладача щодо студента

Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності».

При вивченні дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану основну та додаткову навчальну та наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни.

Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на практичних заняттях (брати участь в обговоренні дискусійних питань); повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені практичні заняття.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу з метою поточного та підсумкового оцінювання знань, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути толерантним, доброзичливим, виваженим у спілкуванні зі студентами та викладачами, уважним та дотримуватися дисципліни та часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків, дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття); надання достовірної інформації про результати власної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Списування під час модульних контрольних робіт та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників СНУ імені Лесі Українки» (посилання: <https://ra.eenu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-Antyplagiat.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Пропущені заняття відпрацьовувати в визначений викладачем час. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – екзамен. Екзамен проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами. В білеті 3 питання, кожне з яких оцінюється у 20 балів. За результатами підсумкового контролю від загальної суми балів, набраної студентом

протягом семестру, віднімаються результати модульних контрольних робіт і додаються бали, набрані на екзамені.

Перелік питань до екзамену

1. Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання.
2. Структура законодавства у сфері правового регулювання туристичної діяльності.
3. Галузеве законодавство та його роль в регулюванні туристичної діяльності.
4. Функції правового регулювання туристичної діяльності.
5. Джерела правового регулювання туристичної діяльності.
6. Нормативно-правові акти туристичної діяльності.
7. Конституційні засади правового регулювання туристичної діяльності.
8. Закон України «Про туризм» як спеціальний нормативно-правовий акт.
9. Структура та сфера дії Закону України «Про туризм».
10. Значення підзаконних нормативно-правових актів у сфері правового регулювання туристичної діяльності в Україні.
11. Види підзаконних нормативно-правових актів у сфері правового регулювання туристичної діяльності в Україні.
12. Правовий статус державних органів з регулювання туризму в Україні.
13. Верховна Рада України як суб'єкт управління в галузі туризму.
14. Кабінет Міністрів України як суб'єкт управління в галузі туризму.
15. Еволюція правового регулювання туристичної діяльності в Україні.
16. Правові основи міжнародного туризму.
17. Правовий режим міжнародної туристичної діяльності.
18. Поняття та ознаки міжнародних нормативно-правових актів.
19. Види міжнародних нормативно-правових актів.
20. Основні міжнародно-правові джерела правового регулювання туристичної діяльності.
21. Світовий досвід законодавчого забезпечення туристичної діяльності.
22. Міжнародно-правові стандарти здійснення туристичної діяльності.
23. Поняття та види міжнародних туристичних організацій.
24. Правовий статус міжнародних туристичних організацій.
25. Форми міжнародного співробітництва у сфері туризму.
26. Організація Об'єднаних Націй та Всесвітня туристична організація як головні світові туристичні організації загального характеру.
27. Світові туристичні організації галузевого характеру.
28. Регіональні туристичні організації загального та галузевого характеру.
29. Спеціалізовані та особливі міжнародні туристичні організації.
30. Регламентація міжнародної туристичної діяльності в законодавстві України.
31. Моделі державного регулювання розвитку туризму: державна, партнерська, автономна.
32. Основні способи та цілі державного регулювання в галузі туризму в Україні.
33. Основні пріоритетні напрями державної політики в галузі туризму в Україні.
34. Програми розвитку туризму в Україні.
35. Поняття та види юридичної відповідальності за порушення законодавства про туризм.
36. Повноваження державних органів, на які покладено розгляд справ про адміністративні і кримінальні правопорушення у сфері туризму.
37. Суб'єкти туристичної діяльності.
38. Правовий статус туристичних агентів та туристичних операторів.
39. Права та обов'язки суб'єктів туристичної діяльності.
40. Права та обов'язки туристів та екскурсантів.
41. Професійна підготовка фахівців у галузі туризму.
42. Поняття, види та функції туристичних формальностей.

43. Паспортні та візові формальності.
44. Митні та валютні формальності. Митний контроль.
45. Правила перетинання державного кордону громадянами України.
46. Санітарно-епідеміологічні формальності.
47. Поняття та види підприємницької діяльності у сфері туризму.
48. Правові засади регулювання підприємницької діяльності в галузі туризму.
49. Організаційно-правові форми суб'єктів туристичного бізнесу.
50. Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб підприємців – суб'єктів туристичної діяльності.
51. Організаційні вимоги при здійсненні туристичної діяльності.
52. Ліцензування туристичної діяльності.
53. Стандартизація та сертифікація туристичних послуг.
54. Правове регулювання кадрового забезпечення діяльності туристичного підприємства.
55. Поняття договірних відносин туристичного оператора з постачальниками послуг та агентами.
56. Договори оренди готелю, купівлі блоку місць, бронювання, комісії.
57. Договори на транспортне обслуговування туристів. Агентський договір.
58. Поняття договірних відносин між туристичним підприємством та споживачами туристичних послуг.
59. Договір на туристичне обслуговування: поняття, зміст, порядок укладення, зміна, розірвання та припинення.
60. Договір на екскурсійне обслуговування.
61. Договір на готельне обслуговування.
62. Ваучер як форма письмового договору на туристичне або екскурсійне обслуговування.
63. Безпека в галузі туризму.
64. Правове регулювання безпеки туризму.
65. Правила проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю України.
66. Вимоги безпеки під час надання туристичних послуг з підвищеним ризиком.
67. Страхування у сфері туристичної діяльності. Договір страхування.
68. Правове регулювання дитячого, молодіжного та сімейного туризму.
69. Правове забезпечення культурно-пізнавального та лікувально-оздоровчого туризму.
70. Особливості правового регулювання екологічного та сільського туризму.
71. Поняття та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності у сфері туризму.
72. Принципи зовнішньоекономічної діяльності у сфері туризму.
73. Правове забезпечення договірних відносин в туризмі на міжнародному рівні.
74. Франчайзинг як форма міжнародного туристичного бізнесу.
75. Специфіка укладання договорів з іноземним туристичним підприємством.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Ващишин М. Я. Правове регулювання туристичної діяльності : навч.-метод. посібник. Львів : ПП Сорока Т. Б., 2014. 168 с.
2. Гафурова О. В. Правове регулювання туристичної діяльності : методичні вказівки для вивчення дисципліни. Київ : Видавничий центр НУБіП України, 2019. 56 с.
3. Державне регулювання та управління регіональним розвитком туризму : навч. посібник. За ред. Н. Д. Свірідова. Луганськ, 2009. 120 с.
4. Дутчак С. В. Управління регіональним розвитком туризму : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2011. 135 с.
5. Кифяк В. Ф., Брижак П. М., Кифяк О. В. Правові аспекти діяльності підприємств сфери туризму. Чернівці : Зелена Буковина, 2004. 176 с.
6. Кіріяджи В. В. Правове регулювання галузей турбізнесу : навч. посібник. Донецьк : ДІТБ, 2002. 339 с.
7. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2015. 272 с.
8. Коляда Т. А. Правове регулювання туристичної діяльності : навчальний посібник. Харків : ХНАМГ, 2008. 190 с.
9. Кубах А. І., Коляда Т. А., Харитонов О. В. Правове регулювання туристської діяльності : навчальний посібник. Харків : ХНАМГ, 2010. 281 с.
10. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник. Київ : Знання, 2008. 661 с.
11. Нормативно-правові акти України з питань туризму : зб. законодавчих та нормативних актів / Упоряд. Н. І. Камлик. Київ : Атіка, 2004. 464 с.
12. Поклонський Ф. Ю., Панасюк К. А. Теоретичні та практичні аспекти управління розвитком малого підприємства сфери туризму : монографія. Донецьк : ДонНУЕТ, 2013. 207 с.
13. Правові засади туроператорської та турагентської діяльності : навч. посібник у 2 ч. Частина II / укл. : О. Д. Король, Т. Д. Скутар. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 64 с.
14. Роїна О. М. Туристична діяльність в Україні : нормативно-правове регулювання (2-ге вид., змін. та доп.). Київ : КНТ, 2006. 464 с.
15. Селецький С. І. Правове регулювання туризму в Україні : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2012. 186 с.

Додаткова:

1. Безсмертнюк Т. П., Мельнічук М. М. Державне регулювання туристичної діяльності в Україні : ретроспективний аналіз. *Регіон – 2020 : суспільно-географічні аспекти* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (м. Харків, 2–3 квітня 2020 р.). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. С. 17–20.
2. Безсмертнюк Т. П., Мельнічук М. М. Нормативно-правові основи рекреаційного природокористування в Україні. *Індустрія туризму і сфера гостинності в Україні : сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди 10-ої річниці створення кафедри туризму та готельного господарства у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки (м. Луцьк, 27 вересня 2018 р.). Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. С. 7–10.
3. Вовк Ю. Є. Методичні вказівки для виконання практичних занять з навчальної дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» для студентів спеціальності 242 «Туризм». Рівне : НУВГП, 2018. 24 с.
4. Гнатюк М. Р. Закон України «Про туризм» : постатейний коментар. Київ : Видавничий дім «Ін Юре», 2006. 197 с.
5. Гонтаржевська Л. І. Ринок туристичних послуг в Україні : навч. посібник. Донецьк : Східний видавничий дім, 2008. 180 с.

6. Матвієнко А. Т., Приянчук І. В., Лесик М. А., Андрейцев В. В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про туризм». Київ : Науково-дослідний інститут туризму та курортів, 2006. 212 с.

7. Мельничук М. М., Безсмертнюк Т. П. Нормативно-правові засади туристсько-рекреаційного використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : географія*. Тернопіль, 2015. № 1 (выпуск 38). С. 231–239.

8. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні : зб. нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В. К. Федорченка. Київ : Юрінком–Інтер, 2002. 640 с.

9. Сазонець І. Л., Ткач В. О., Зайцева В. М., Камушков О. С. Корпоративне управління в туризмі : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Запоріжжя, 2011. 222 с.

Інтернет-ресурси:

1. Верховна Рада України : веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 18.08.2020).

2. Водний кодекс України : Кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР. Дата оновлення : 07.06.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

3. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення : 16.08.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

4. Земельний кодекс України : Кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. Дата оновлення : 16.07.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

5. Кабінет Міністрів України : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 18.08.2020).

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-Х. Дата оновлення : 13.08.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#top> (дата звернення: 18.08.2020).

7. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення : 01.01.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#top> (дата звернення: 18.08.2020).

8. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення : 16.07.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top> (дата звернення: 18.08.2020).

9. Лісовий кодекс України : Кодекс України від 21.01.1994 р. № 3852-XII. Дата оновлення : 03.07.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

10. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення : 13.08.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

11. Правознавець. Електронна бібліотека юридичної літератури : веб-сайт. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua> (дата звернення: 18.08.2020).

12. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII. Дата оновлення : 01.08.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#top> (дата звернення: 18.08.2020).

13. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 р. № 991. Дата оновлення : 08.07.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-2015-п#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

14. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватись бюджетними установами природно-заповідного фонду : Постанова Кабінету Міністрів України від

28.12.2000 р. № 1913. Дата оновлення : 02.06.2003 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1913-2000-п#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

15. Про затвердження Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України : Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 22.06.2009 р. № 330 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0679-09#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

16. Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.03.2006 р. № 297. Дата оновлення : 13.09.2012 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/297-2006-п#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

17. Про затвердження Порядку організації виїзду дітей за кордон на відпочинок та оздоровлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 р. № 1251. Дата оновлення : 22.02.2019 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-2005-п#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

18. Про курорти : Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-III. Дата оновлення : 07.06.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

19. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. Дата оновлення : 02.01.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#top> (дата звернення: 18.08.2020).

20. Про надра : Кодекс України від 27.07.1994 р. № 132/94-ВР. Дата оновлення : 07.06.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

21. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. Дата оновлення : 07.06.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

22. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21.01.1994 р. № 3857-XII. Дата оновлення : 28.08.2018 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#top> (дата звернення: 18.08.2020).

23. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 р. № 2456-XII. Дата оновлення : 03.07.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

24. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР. Дата оновлення : 03.07.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#top> (дата звернення: 18.08.2020).

25. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Дата оновлення : 13.08.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

26. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення : 16.08.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#top> (дата звернення: 18.08.2020).

27. United Nations World Tourism Organization : веб-сайт. URL: <https://www.unwto.org> (дата звернення: 18.08.2020).